

Lastuavan työstön näyttötutkintojen kehittäminen aikuisopistossa

Matti Korpinen

Kehittämishankeraportti
Joulukuu 2010

Tekijä(t) KORPINEN, Matti	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	Päivämäärä 13.12.2010
	Sivumäärä 8	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi LASTUAVAN TYÖSTÖN NÄYTTÖTUTKINTOJEN KEHITTÄMINEN AIKUISOPISTOSSA		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus/Uusi Ura Opettajana		
Työn ohjaajat ANTTILA, Helena SAVUAHO, Tiina		
Toimeksiantaja Jyväskylän aikuisopisto		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kehityshankkeella luodaan toimintatapa, joka parantaa koneistuksen näyttötutkintojen toteutuksen laatua Jyväskylän aikuisopistossa. Työskentelytapa näyttötutkintojen kehittämiseksi muutetaan systemaattisemmaksi palaverikäytännöillä ja kehityskohteiden kirjaamisella. Näyttötutkinnoista saatava osaamispalautte ohjataan entistä paremmin kehittämään opetussuunnitelmia, opetusaineistoa ja itse opetusta. Kehityshanke ei ota kantaa näyttötutkintojen rakenteeseen, vaan ainoastaan näyttötutkintojen ja opetuksen kehitysympäristöön.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Näyttötutkinnot, lastuava työ, aikuisopistot		
Muut tiedot		

Author KORPINEN, Matti	Type of publication Development project report	Date 13122010
	Pages 8	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Title LASTUAVAN TYÖSTÖN NÄYTTÖTUTKINTOJEN KEHITTÄMINEN AIKUISOPISTOSSA		
Degree Programme Vocational Teacher Education		
Tutors ANTTILA, Helena SAVUAHO, Tiina		
Assigned by Jyväskylä Institute of Adult Education		
<p>Abstract</p> <p>The target of this development project is to create a method that enhances the execution quality of the competence-based qualifications given in the machinery department at Jyväskylä Institute of Adult Education. The ways of working in the qualifications is developed by defining more systematized meeting practices and by recording development ideas.</p> <p>The feedback gathered from the competence-based qualifications will be directed to developing curriculum, educational materials, and self-education better than currently.</p> <p>This project focuses on the development environment of both the teaching and the competence-based qualifications. However, the structure of the competence-based qualifications is not in the scope of this project.</p>		
Keywords Machining, Institute of Adult Education, Development project		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	2
2 TAVOITE.....	2
3 TOTEUTUSSUUNNITELMA.....	3
3.1 Toteutettavan näyttötyön valinta.....	3
3.2 Näyttötutkinnon aloituspalaveri.....	3
3.3 Näyttötutkinto.....	4
3.4 Näyttötutkinnon yhteenvetopalaveri.....	4
4. KEHITYSEHDOTUKSEN KÄYTTÖÖN OTTO.....	5
5. POHDINTA.....	5
LÄHTEET.....	8

1 JOHDANTO

Kehittämishanke koskee aikuisopiston koneistusnäyttöjen kehittämistä.

Kehittämishankkeen toteuttaminen ei aiheuta varsinaisia investointikustannuksia, vaan ottaa kantaa näyttöjen valmisteluun, aineistoihin ja opettajien ja näytön arvioijien työskentelytapaan näytön arvioinnissa. Näyttöjen arvioinnissa saadaan tietoa näytön suorittajien osaamistasosta, jota voidaan käyttää apuna koulutuksen arvioinnissa.

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta (L 21.8.1998/631).

2. TAVOITE

Kehityshankkeen perusajatus on näyttöihin perustuvan osaamisen mittauksen oikeudenmukaisuuden parantaminen ja työelämälähtöisyyden lisääminen Jyväskylän aikuisopistossa lastuavasta työstössä tehtävien näyttöjen osalta. Oppilaitokset toimivat tutkintotoimikuntien kanssa sovittujen ohjeistusten mukaisesti ja ovat aktiivisina vaikuttajina näyttötutkintotoiminnan kehittämisessä yhdessä tutkintotoimikuntien kanssa (Jyväskylän koulutuskuntayhtymän näyttötutkintostrategia 2005).

Kehityshankkeen tarkoitus on rakentaa näyttötutkinnoista suora yhteys opetuksen uudistamiseen ja systemaattisten näyttöissä havaittujen osaamispuutteiden korjaamiseen tulevien opetusryhmien opetuksessa. Kehityshankkeen mukaisen kirjaamisen mukaanaan tuoman osaamistulosten kirjaamisen perusteella voidaan tarkentaa opetussuunnitelmia ja toteutussuunnitelmia. Samalla saadaan parannettua opettajien ja näytön arvioijien tuntemusta kyseisestä näyttötutkinnosta. Kehityshankkeen mukainen toiminta parantaa oppimistuloksia ja lisää opettajien opetusmateriaalin kehittämistä yhteistyössä kollegoidensa kanssa. Oikein toteutettuna kehityshankkeen mukainen toiminta lisää opetusorganisaation sisäistä toimintaa tiivistäen eri organisaatiotasojen välistä vuorovaikutusta. Palaveriraportit antavat tärkeää tietoa opetusorganisaation

esimiesportaille opetuksessa tapahtuvasta kehitystoiminnasta parantaen heidän tuntemustaan opetustyön tasosta ja ongelmista. Palaveriraportit antavat pitkällä aikavälillä mahdollisuuden seurata opetuksessa tapahtuvaa kehitystä systemaattisilla työkaluilla. Systemaattinen tiedonkeruu myös antaa mahdollisuuden turvalliseen opetuksen uudistamiseen, koska se antaa suhteellisen nopeasti vertailupohjaista palautetta tehtyjen muutosten vaikutuksesta oppimistuloksiin.

3. TOTEUTUSSUUNNITELMA

3.1 Toteutettavan näyttötyön valinta

Toteutettavan näyttötutkinnon ajankohdan päättää vastaava opettaja, kuten nykyisessäkin käytännössä. Vastaava opettaja päättää toteutusaikataulun, varaa tarvittavat resurssit ja työtilat. Hän kerää ja valmistelee näyttötutkinnon vaatimuksien mukaisen kirjallisen aineiston. Samoin hän valitsee näyttötutkinnon arvioijat ja tarkistaa aikataulun sopivuuden heidän kanssaan. Näyttötutkinnosta vastaava opettaja sopii aloituspalaverin ajankohdan näyttötutkinnon arvioijien kanssa hyvissä ajoin ennen näyttötutkinnon aloitusta.

3.2 Näyttötutkinnon aloituspalaveri

Näyttötutkinnon aloituspalaverissa tarkastetaan aineisto ja resurssit, joilla näyttö suoritetaan. Samalla sovitaan näytön arvionnin aikataulutuksesta arvioijien aikataulujen mukaan. Jos näyttö on suoritettu samanlaisena jo aiemmin vastaavalle ryhmälle samoilla arvioijilla voidaan aloituspalaveri korvata puhelinkeskusteluilla, sähköposteilla tai vastaavilla yhteyden otoilla. Jos aineistossa havaitaan jotain puutteita tai parannuksia tehdään tarvittavat muutokset ja hyväksytetään tarvittaessa uusi aineisto tutkintotoimikunnalla. Näytön arvioijat sopivat näytön mahdollisista erityiskohteista, jotka on huomioitava nimenomaan tässä näytössä, jotta kaikki arvioijat toimisivat saman taustatiedon pohjalta.

3.3 Näyttötutkinto

Toteutetaan näyttötutkinto ja näyttötutkinnon arviointi sovitulla tavalla. Tutkinnon arvioijat kirjaavat tutkinnon toteutuksessa havaitut puutteet ja arvioinnin aikana esiin tulleet kehitysehdotukset. Sovitaan yhdessä yhteenvetopalaverin ajankohta. Palaveri pidetään mielellään välittömästi näyttötutkinnon jälkeen tai muutaman päivän sisällä tutkinnon suorittamisesta.

3.4 Näyttötutkinnon yhteenvetopalaveri

Palaverissa käydään läpi näyttötutkinnosta saadut palautteet tutkinnosta vastanneen opettajan johdolla. Katsotaan yhteenvetona annetut pisteet ja numerot. Tutkinnon palautteessa ryhmitellään tutkinnossa havaitut hyvin ja huonosti menneet osa-alueet. Näyttötutkinnon osaamisalueiden vastaavuutta työelämän nykyisiin vaatimuksiin mietitään ja tutkintoa pyritään kehittämään työelämän vaatimusten mukaiseksi. Arvioidaan myös valittujen resurssien sopivuutta kyseiseen näyttötutkintoon. Palaverissa esiintuodut havainnot ja päätökset viedään näyttötutkinnoista pidettävään yhteiseen tietokantaan, joka sioitetaan koulun tietoverkkoon. Tietokanta on esimerkiksi taulukkolaskentataulukko, johon tieto viedään sovitulla tavalla ja taulukkoon linkitetään myös näyttötutkinnoissa käytetyt asiapaperit (pohjat). Taulukon rakenne on tehtävä alustapitäen sellaiseksi, että siitä saadaan helposti etsittyä haluttuja tietoja näyttötutkinnoista ja niihin liittyvistä taustatiedoista. Esimerkiksi nykyiset taulukkolaskenta ohjelmat antavat hyvät mahdollisuudet etsiä haluttuja tietoja suurestakin tietomassasta, jos avainsanat on mietitty hyvin. Taulukko-ohjelmien käyttöä puoltaa myös opettajien ATK-tietämys, joka usein on vahvimmillaan tällä alueella. Toisin sanoen, ohjelmat ovat opettajille ennestään tuttuja. Tutkinnosta saatujen kokemusten pohjalta tarkastetaan käydyt asiapaperit läpi ja sovitaan tehtävistä muutoksista sekä sovitaan kuka tekee muutokset. Muutetut näyttötutkinnon asiapaperit hyväksytetään tutkintotoimikunnalla valmiiksi ennen seuraavaa käyttöä. Uudistetut, hyväksytetyt asiapaperit linkitetään myös samaan tietokantaan, jolloin voidaan helposti seurata tehtyjä muutoksia ja niiden vaikutuksia näyttötutkintoihin. Samoin

näyttötutkintopaperit ovat löydettävissä aina samasta tietokannasta ja niistä on saatavissa myös tiedossa oleva historia. Näyttötutkintojen osaamispuutteista tehdään myös kehitysehdotukset opetussuunnitelmaan ja pyritään löytämään ratkaisuja opetuksen parantamiseksi tuleville kursseille. Saatujen kokemusten pohjalta pyritään kehittämään ja löytämään parhaat mahdolliset opetusaineistot. Päätöspalaverista ilmoitetaan ennakkoon myös muille koneistuksen opettajille ja opetussuunnitelmista vastaaville henkilöille ja heidän halutaan osallistuvan aikataulunsa mukaan näihin päätöspalaverihin.

4. KEHITYSEHDOTUKSEN KÄYTTÖÖN OTTO

Tämän kehitysehdotuksen käyttöönotto edellyttää opetusorganisaation sitoutumista hankkeeseen. Mielestäni paras tulos saavutetaan kokouksella, jossa tämä kehityshanke esitellään koneistuksen opettajille ja sovitaan mahdollisista muutoksista ja aikataulutuksesta. Tämä kehitysehdotus pitää sisällään usean vastuuopettajan työn kehittämistä ja vaatii onnistuakseen kaikkien opettajien ja heidän esimiehensä sitoutumisen. Tästä johtuen tämä ehdotus pitää viedä avoimesti asianomaisten henkilöiden ruodittavaksi ja heillä on oltava mahdollisuus tehdä tästä kehitysehdotuksen toteutuksesta mieleisensä. Tämä ehdotus on mielestäni hyvä ja pitää sisällään kaiken oleellisen, mutta huonosti toteutettuna se ei saa aikaan mitään muutosta, ainoastaan opettajien rutiinityön määrä kasvaa.

5. POHDINTA

Oman työn ja omien työtapojen kehittäminen on normaalia toimintaa, jota tapahtuu harkitusti sekä harkitsematta. Monessa tapauksetta siihen ei tarvita ohjeistusta, vaan kehitystyö tapahtuu yksilön tai yhteisön tavoitteiden mukaisesti.

Työyhteisössä, jossa työskentelee useampia henkilöitä samoissa työtehtävissä, työtehtäviä keskenään vaihtaen, on ohjeistus mielestäni välttämätöntä. Parhaiten ohjeistus toimii silloin, kun henkilöstö on mukana kehittämässä työyhteisön ohjeita työtavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteiset sisäiset tavoitteet ja ohjeet ryhmäyttävät henkilöstöä, samoin ohjeisiin sitoutuminen mahdollistuu paremmin. Myös myöhempi ohjeistuksen muuttaminen ja toiminnan kehittäminen tapahtuu sitoutuneesti ja nopeasti. Toiminnan kehittyminen vaatii esimiesten tuen

kehittämishankkeille, mutta itse kehittämishankkeen toteutus on syytä tapahtua ”opettajatasolla”. Työyhteisön kehittämisehdotukset, jotka tulevat organisaatiossa ylemmiltä portailta voivat vähentää sitoutumista. ”Tultiin sitten kehittämään yhteistyötä, koska määrättiin” ja tulos on sen mukainen.

Kehityshankkeeksi ottamani kohde on mielestäni tyypiesimerkki toiminnasta, joka helposti muuttuu ”huonosti hoidetuksi”. Kaikki tietävät asian merkityksen ja kaikki tunnistavat puutteet toiminnassa ja työvälineissä, mutta kehitystyötä asian parantamiseksi ei tapahdu merkittävästi. Ongelmana on työn kehitysvastuun kierto opettajalta toiselle. Tästä johtuen kukaan opettaja ei voi kehittää näyttötutkintoa yksin. Vastaavat virheet ja kehittymättömyydet ovat mielestäni näkyvissä myös ALVARilta tilatuissa ammattitutkinnoissa. Mielestäni piirrustukset, joilla kappaleet tehdään, on oltava helposti tulkittavissa ja niissä ei saisi olla minkäänlaisia piirrustusvirheitä. Samoin tutkinnon vaatimukset ja osioiden pisteytys on oltava tehtävän tavoitteiden mukainen. Mielestäni kaikenlainen ”soveltaminen” arvioinnissa aiheuttaa arvioinnin oikeudenmukaisuuden heikkenemistä. Oppilaiden taitotasoon huonosti valittu, liian vaativa näyttötyö ei anna oppilaalle hyvää positiivista palautetta, vaikka hän tutkintonsa läpäisisikin, tai saisi perustutkinnosta hyvän numeron. Oppilaalle jää muistoksi epäonnistuminen, vaikka hänen opetuksen edellyttämä tavoitetasonsa ei vielä parempaa osaamistulosta edellyttäisikään.

Tämän opinnäytetyön tekemisen aikana, kun olen tarkemmin seurannut näyttötutkintoja ja niiden arviointeja, on minulle varmistunut tämän kehitysehdotuksen mukaisen menettelyn tarpeellisuus. Se tehdäänkö menettely juuri ehdottamallani tavalla on sivuseikka. Tärkeintä on kehitystoiminnan jatkuvuus jokaisen vastuuopettajan ja jokaisen näyttötutkinnon osalta. Myöskään näyttötutkintojen arvioinnin pisteityksessä ei saa olla yhtään arviointikohtaa, joka antaa automaattisesti jonkun pistemäärän tai arviointikohtia, joilla voidaan ”säätää” näytön kokonaispistemäärä lopullisen arvosanan muokkaamiseksi arvioijan mielen mukaiseksi.

Uskoisin kehityshankkeen mukaisella menettelyllä olevan käyttöä kaikissa niissä näyttötutkintoja toteuttavissa kohteissa, joissa on useita tutkinnosta vastaavia opettajia ja/tai useita tutkinnon arvioijia. Tämän kehityshankkeen mukaisen toiminnan käyttöön otto myös muiden alojen näyttötutkintojen toteuttamisessa ja kehityksessä on helppo toteuttaa. Suhteellisen nopeasti, tämän kehityshankkeen

mukaisen toiminnan käyttöönoton jälkeen, havaitaan onko tällä kehityshankkeella saavutettu haluttuja muutoksia. Seurannan jälkeen voidaan tehdä ratkaisut laajennetaanko käyttöä muun koulutuksen näyttötutkintoihin, vai lopetetaanko käyttö.

LÄHTEET

L 21.8.1998/631. Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta. Viitattu 10.12.2010.

Valtion ajantasainen lainsäädäntö Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631>

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä. Näyttötutkintostrategia 2005. Viitattu 10.12.2010

<http://www.jao.fi/files/2006051014022.pdf>